

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato
2004 m. gruodžio 17 d.
Nutarimu Nr. 3-11

ATNAUJINTA
2017 m. spalio 6 d.

MEDICINOS MOKSLO TEORIJŲ RAIDA

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius:

Sveikatos vadybos katedros lektorė dr. Asta Lignugarienė

Padalinio pavadinimas, pareigos, mokslo laipsnis, vardas, pavardė

_____ parašas

Padaliniai, dalyvaujantys dalyko programoje:

1. Sveikatos vadybos katedra, vedėja prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė

Padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslinis laipsnis, vardas, pavardė

_____ parašas

2. Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedra prof. dr. Jurga Bernatoniene

Padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslinis laipsnis, vardas, pavardė

_____ parašas

Kaunas, 2017

Dalyko programos duomenys

Mokslų sritis	Medicinos ir sveikatos mokslai
Mokslų kryptis (kodas)	Visuomenės sveikata – M 004
Dalyko pavadinimas	Medicinos mokslo teorijų raida
Programos apimtis	160 val. (6 ECTS kreditai)
Paskaitos	40 val.
Seminarai	40 val.
Savarankiškas darbas	80 val.

Dalyko programos rengimo grupė

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavardė	Pareigos	Telefonas (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1.	Docentas Tauras Mekas	Docentas LSMU Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedra	201569	lmfmuziejus@med.kmu.lt
2.	Lektorė dr. Asta Lignugarienė	Lektorė LSMU Sveikatos vadybos katedra	327373	a.lignugariene@gmail.com
3.	Docentė dr. Vilma Gudienė	Docentė, LSMU Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedra	201569	vilma.gudiene@lsmuni.lt

Dalyko programos aprašas:

1. Dalyko programos poreikis

Medicinos mokslo teorijų raidos dalyko programos paskirtis supažindinti doktorantus su pagrindiniais įvairių mokslinės medicinos kryptų raidos etapais, atskleisti istorinį vyravusių teorijų ir dogmų nulėmtumą. Programa naudinga ne tik visuomenės sveikatos, bet ir medicinos bei farmacijos krypties doktorantams, nes teikia žinių apie jų profesijos mokslo autoritetus, garsiausias mokyklas bei vyravusias idėjas.

2. Dalyko programos tikslai:

1. Studijuoti ir tirti mokslinių medicinos specialistų profesijos paveldą; teikiant prioritetą visuomenės sveikatos mokslo raidai.
2. Rekonstruoti praeitį, nustatyti mokslinių teorijų raidos priežastis ir padarinius.
3. Analizuoti įvairiuose istoriniuose šaltiniuose esančią informaciją bei ją kritiškai vertinti.
4. Išmokyti analizuoti istorinius medicinos faktus, atsižvelgiant į laikotarpį ir geografinį apibrėžtumą.
5. Formuoti darbo su pirminiais ir antriniais medicinos istorijos šaltiniais įgūdžius.

3. Dalyko programos sandara, turinys, studijų metodai

Programos apimtis 160 val. (4 kreditai). 40 val. skiriama teoriniam paskaitų kursui, 40 val. seminarams, 80 val. savarankiškam darbui.

4. Dėstytojai (priedas Nr. 2)

5. Metodinis dalyko programos aprūpinimas (literatūros sąrašas pateikiamas priede Nr. 1)

Ivertinimas

Suminis balas: 100% balo sudaro: 10% dalyvavimas auditoriniuose užsiėmimuose + 20% aktyvus dalyvavimas seminaruose +30% individualaus mokslinio esė įvertinimas + 20% individualaus mokslinio esė pristatymas + 20% baigiamasis žinių patikrinimas (1 teorinis klausimas, 1 probleminė situacija).

TEORINĖ DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Antikos medicinos teorijos. Demokrito atomistinė teorija. Hipokrato humoralinės patologijos teorija. “Eklektiškoji” Galeno medicina: humoralinės teorijos papildymas; fiziologijos, patologijos, farmakoterapijos idėjos.	2val.	Doc. T. Mekas
2.	Salerno ir Toledo medicinos mokyklos. Konstantino Afrikiečio ir šv. Izidoriaus veikla - Hipokrato ir Galeno teorijų atgimimas. Arabų pasaulio medicinos autoritetų idėjų sklaida Europoje. Universitetinės medicinos pradžia.	2 val.	Doc. T. Mekas
3.	Renesanso medicinos bruožai. Tyrimo metodo taikymas. Jatrofizinė ir jatrocheminė medicinos kryptys. Sanktorio Sanktorio. Paracelsas: ligų kilmės teorija, farmakologinės idėjos. Franciskas Silvijus. Laboratorinio mokymo ir praktikos pradžia. Klinikinio mokymo pradžia Leidene.	2 val.	Lekt. A. Lignugarienė
4.	Klasikinių ir viduramžių teorijų sintezė. Žanas Fernelis. Standartinių medicinos disciplinų – fiziologijos, patologijos ir terapijos atsiskyrimas. Dž. Frakastoro. Kontaginė teorija. Venerinių ligų plitimo teorija; gydymo specifika.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
5.	Anatomijos ir fiziologijos atradimų įtaka klinikinės medicinos raidai XVII-XVIII a. T. Sidenhemas. Dž. B. Morganio patologinės anatomijos darbai. V ir J. Hanteriai. A. von Haleris ir moderniosios fiziologijos pradžia.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
6.	XVIII a. medicinos naujovės. G. E. Štalio vitalizmo teorija. F. Hofmano mechanistinė tonusų teorija. F. Pinelis – moderniosios psichiatrijos pradžia	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
7.	Nauji diagnostikos ir gydymo metodai. L. Auenbruggeris – perkusijos pradžia. V. Viteringas, rusmenės tyrinėjimai. E. Dženeris. Vakcinacija.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
8.	Aukštasis medicinos mokslas XVIII a. H. Burhavo klinacistų mokykla Leidene. Ž. Van Svitenas, A. De Hajenas– Vienos medicinos mokyklos susiformavimas. Universitetinių klinikinių ligoninių kūrimo pradžia.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
9.	Fiziologijos raida XIX a. F. Magendi. Č. Belas.	2val.	Lekt. A.

	Nervų impulsų tyrimas. K. Bernardo eksperimentinė fiziologija. Č. E. Brauno-Sigvardo endokrinologijos tyrimai.		Lignugarienė
10	Chemijos ir farmakologijos raida XIX a. naujų substancijų atradimas: alkaloidai ir gliukozidai. Organinės sintezės pradžia. Vaistų sintezė. Biologiniai vaistai: serumai, vakcinos.	2 val.	Doc. dr. V. Gudienė
11.	Biologijos mokslo atradimų reikšmė. Ląstelių teorija. Mikroskopinė anatomija ir embriologija. A. von Kolikeris. Histologijos pradžia. Tyrimų reikšmė medicinos mokslo vystymuisi.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
12.	Mikrobiologijos pasiekimai XIX a. jų reikšmė medicinai. L Pasteras, R. Kochas, I. Mečnikovas.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
13.	Žymiausias XIX a. klinikinės mokyklos: Paryžiaus klinicistai: R. T. Lanekas. Stetoskopo išradimas. Auskultacijos metodo taikymas. F. J. Bruso. Londono ir Edinburgo mokyklos. R. Braito inkstų patologijos, T. Adisono anemijos ir antinksčių, T. Hodžkinso blužnies ir limfinės sistemos tyrinėjimai.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
14.	XIX a. chirurgija. A. K. T. Bilrotas, R. H. Fitz (apendicitas) , J. Marion Sims (tulžies pūslės), V. Horslėjus (neurologinė chirurgija).	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
15.	Technikos revoliucijos įtaka sveikatos apsaugos sistemai XVIII-XIX a.. Medicinos statistikos panaudojimas tiriant sveikatos problemas. Socialinės reformos.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
16.	XX a. medicinos mokslo raida. Genetikos mokslo laimėjimai. Chromosomų tyrimai. Genetinės ligos. Imunologija.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
17.	Vėžinių susirgimų tyrimai. Psichoanalizės reikšmė psichiatrijos vystymuisi.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
18.	Diagnostikos ir gydymo naujovės. Rentgeno diagnostika. Radio-aktyviųjų izotopų panaudojimas. Kraujo perpylimas. Inkstų dializė. Organų transplantacija.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
19.	Chemoterapijos pasiekimai. P. Erlichio veikla. Salvarsanas. Sulfanilamidų sukūrimas. G. Domagkas. Antibiotikai. Penicilino tyrimai. A. Flemingas, H. Floris, E. Čainis.	2val.	Doc. dr. V. Gudienė
20.	Sveikatos apsaugos evoliucija. Tarptautinis bendradarbiavimas sprendžiant sveikatos apsaugos problemas. Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnulio draugijų lyga. Pasaulinė sveikatos organizacija.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė

TEORINĖ-PRAKTINĖ DALIS

Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Aleksandrijos medicinos mokyklos: dogmatikai, empirikai, pneumatikai ir metodininkai.	2val.	Doc. V. Gudienė
2.	Epidemijos viduramžių Europoje.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
3.	Anatomija renesanso laikotarpiu. Antikos teiginių pervertinimas. Vezalijus.	2 val.	Lekt. A. Lignugarienė
4.	Galeno fiziologijos kritika. Mažojo kraujo apytakos rato atradimas. M. Servetas. M. R Kolombo. Didžiojo kraujo apytakos rato atradimas. V. Harvėjus.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
5.	Chirurgija renesanso epochoje. A. Pare. Šautinių žaizdų gydymo, kraujavimo stabdymo bei chirurginių aparatų naujovės.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
6.	Biologinės mikroskopijos pradžia. M. Malpigi. T. Vartono liaukų, T. Viliso nervų sistemos tyrinėjimai.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
7.	Embriologijos mokslo raida. Preformacijos ir epigenezės teorijos.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
	Aukštasis medicinos mokslas XVII a. Mokslo draugijų ir profesinės spaudos atsiradimas.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
9.	Visuomenės sveikata XVII a. Medicininės statistikos pradžia. Dž. Grauntas, V. Petis. B. Ramacini – profesinės sveikatos tyrimų pradžia.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
10.	Visuomenės sveikatos teorijos XVIII a. Dž. Pringlis ir Dž. Lindas. Karo belaisvių ir jūreivių sveikatos problemos. Namų gydymo literatūra.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
11.	Higienos raida XIX a. Sanitarijos pasiekimai Angijoje. Dž. Snou, S. Smitas, Dž. Saimonas. Eksperimentinis higienos vystymasis. M.Petenkoferis. Choleros kilmės teorijos.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
12.	Patologijos raida XIX a. K. Rokitansko darbai. R. Virchovas. Ląstelinės patologijos teorija.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
13.	XIX a. medicininės sistemos. S. Hanemanas. Homeopatija. V. Prisnitsas. Hidroterapija. Frenologija. Nauji diagnostikos ir gydymo metodai XVIII-XIX a. sandūroje. Braunizmas. F. A. Mesmerio magnetizmas.	2val.	Doc. dr. T. Mekas
14.	J. P. Frankas ir sisteminės sveikatos apsaugos planas.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
15.	Anestezija. Eterio, azoto oksido ir chloroformo pritaikymas nuskausminimui.	2 val.	Doc. dr. V. Gudienė
16.	Antiseptikos ir aseptikos pritaikymas. I. Zamelveisas . Dž. Listeris. Bergmanas. M. Holo šoko ir refleksų tyrimai. I. Pavlovo sąlyginių refleksų tyrimai.	2val.	Lekt. A. Lignugarienė
17.	Vitaminai. Enzimai. Psichotropiniai vaistai. Biocheminių procesų diegimas	2val.	Doc. dr. V. Gudienė
18.	Individualių mokslinių esė pristatymas ir diskusijos	2val.	Lekt. A. Lignugarienė

19.	Individualių mokslinių esė pristatymas ir diskusijos	2val.	Doc. dr. V. Gudienė
20.	Individualių mokslinių esė pristatymas ir diskusijos	2 val.	Doc. dr. T. Mekas

SAVARANKIŠKAS DARBAS

Iš viso 80 val.

Savarankiško darbo laikas skiriamas rekomenduojamos literatūros studijavimui, saviruošai diskusijoms seminarų metu bei individualaus mokslinio esė rašymui.

Priedas Nr. 1

Rekomenduojama literatūra

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Leidinio autorius	Leidimo metai ir leidykla
1.	A History of Medicine	Lois N. Magner	2005, Tailor & Francis Group, Boca Ranton
2.	History of Medicine	Duffin J.	2010, Toronto University Press, Toronto
2.	The Greatest Benefit to Mankind	Porter R.	1997, W.W. Norton & Company, New York, London
	Madness. A Brief History	Porter R.	2002, Oxford University Press
4.	Western Medicine	Edited by Irvine Loudon	1997, Oxford University Press, Oxford
5.	In Health and in Sickness	Schaeffer Conroy M. E.	1994, Columbia University Press, New York
7.	The Pharmacy. Windows on History		1996, Editiones Roche, Basel
8.	Atsiminimai apie Vilnių	Frankas J.	2001, Mintis, Vilnius
9.	Atsiminimai	Frankas J.	2015, Mintis, Vilnius

Priedas Nr. 2

Dėstytojai

Docentai:

1. Docentas dr. T. Mekas
2. Docentė dr. V. Gudienė

Lektoriai:

1. Lektorė dr. A. Lignugarienė